

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност *доцент* в област на висшето образование 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология (Български език – Морфология)*, Факултет по славянски филологии, Катедра по български език, СУ „Св. Климент Охридски“, обявен в „Държавен вестник“, брой 64 от 30.07.2024 г., кандидат: гл. ас. д-р Ласка Ангелова Ласкова,

от доц. д-р Верка Сашева Иванова, Катедра по съвременен български език, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, назначена за член на научното жури със заповед № РД 38–586/24.09.2024 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

1. Данни за конкурса

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в научна област 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология (Български език – Морфология)*, обявен в „Държавен вестник“, бр. 64/30.07.2024 г. за нуждите на Катедрата по български език към Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“, участва като единствен кандидат гл. ас. д-р Ласка Ангелова Ласкова, преподавател в същата катедра. По процедурата на конкурса не са допуснати нарушения и тя е в пълно съответствие с нормативната база. Кандидатката е изпълнила всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав на РБ, на Правилника за прилагането на ЗРАС и допълнителните изисквания на Правилника за развитие на академичния състав в СУ „Св. Климент Охридски“.

2. Данни за кандидата

Ласка Ангелова Ласкова е родена на 22.11.1979 г. в гр. София. След средно образование продължава обучението си в СУ „Св. Климент Охридски“, където успешно завършва специалност „Българска филология“, образователно-квалификационна степен *бакалавър* (2002). През 2003 г. в СУ „Св. Климент Охридски“ получава образователно-квалификационна степен *магистър* по лингвистика.

От 2006 г. до 2010 г. е докторант към катедра „Български език“, Факултет по славянски филологии при СУ „Св. Климент Охридски“. На 12.05.2010 г. защитава дисертация на тема *Употреба на времената в сложни съставни изречения с ментални предикати (предикати за перцепция)* и придобива научната и образователна степен „доктор“ по научна специалност 05.04.17 *Български език*. От 2007 г. е хоноруван асистент

към Катедрата по български език на Факултета по славянски филологии (ФСлФ), СУ „Св. Климент Охридски“, а от 2011 г. до сега – главен асистент в Катедрата. В периода 2007 – 2012; 2019 – 2021 е програмист база данни към Института по информационни и комуникационни технологии, БАН. От 2012 до 2018 г. е лектор по български език, литература и култура в Болонския университет, Кампус Форли, Факултет по писмен и устен превод. Кандидатката е участвала в лятно езиково обучение от 04.08.2008 г. до 15.08.2008 г. в Хамбургския университет, Германия.

3. Преподавателска, организационна и ръководна дейност. Работа със студенти

Ласка Ласкова води семинарни занятия както по задължителни дисциплини като: морфология на съвременния български език, съвременен български език, езикова култура, така и специализирани курсове при специалност „Българска филология“ в свободноизбираемите дисциплини „Логиката в лингвистиката. Въведение“ и „Формална семантика. Въведение“. Справката за работа със студенти, доказваща изпълнението на изискванията по чл. 112, ал. 2, показва изключителната активност на гл. ас. д-р Л. Ласкова, свързана с работата със студентите. От 2015 до 2023 година под нейно ръководство са защитили дипломни работи 11 дипломанти. Подготвя студенти за участие в национални конференции и олимпиади, съдейства на чуждестранни студенти в организацията на различни културни прояви, свързани с изучаването на българския език като чужд.

Тя е член на различни професионални организации – Асоциацията на италианските слависти (2015 – 2020 г.); Асоциацията на лекторите по български език, литература и култура (председател от 2018 до 2022 г., понастоящем неин зам.-председател); Асоциацията на преподавателите по български език като чужд от 2023 г.

Ръководи екипите на проекти, международни форуми („Познаваш ли България?“) и сборници, участва в организацията на конференции (Конференция „Българистични езиковедски четения“, посветена на 100-годишнината от рождението на проф. Мирослав Янакиев) и олимпиади по езикова култура и морфология на СБЕ.

4. Научна дейност и описание на научната продукция

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Ласка Ласкова участва с **22 избрани публикации**: две монографии, 5 статии и студии, свързани с морфологията и синтаксиса на неизменяемите думи, 3 – с морфологията и семантиката на местоименията; 10 – с глаголната морфология; 1 – с лингвистиката на текста; 1 – с

методиката на обучението по български език в средното училище. В списъка на научната продукция, с която участва в конкурса, кандидатката включва дисертационния си труд „Времената в изречения с ментални предикати. Предикати за перцепция“ (2024) и 4 статии, свързани с него. Трябва да се отбележи, че общият брой на публикациите на Ласка Ласкова за периода 2005 – 2024 г. е много повече: 2 монографии и 48 броя общо статии в научни списания, поредици и сборници, като прави впечатление големият брой изследвания на английски език в чуждестранни издания – 17.

В периода 2003 – 2024 г. взема участие в 36 научни форума и 15 научни проекта. Цитиранията са 11.

5. Научни трудове и приноси

Сред предложените трудове особена значимост има хабилитационният труд „Предложните изрази в българския език. Деадвербиални комитативни предложни изрази.“ София: УИ „Св. Климент Охридски, 2024, с. 374. Монографията включва 6 глави, заключение, приложения и библиография.

Първа и втора глава представляват теоретичната основа на изследването, като в първа глава са представени предложните изрази най-общо в българската лингвистична литература в диахронен и синхронен план, а във втора се акцентува на **подчинителното отношение**, което осъществяват предлозите с другите части на простото изречение. Теоретичен принос в тази част на изложението е, че се разглеждат същността, елементите и посоката на **подчинение** многостранно от гледна точка на различните граматични традиционни и съвременни подходи – в дескриптивните и генеративните граматика (опорната фразова граматика), в нормативната граматика на българския език.

Трета глава е посветена на дуалистичния характер на предложните единици, като се подчертава, че предлогът в едни конструкции може да бъде основната, а в други зависимата част в синтактичната конструкция. Ценен е анализът на предлозите по модела на Цвики, за да се открият спецификите им като опора, база, функтор. Важна част в работата е диференциацията на предложните изрази на лексикални и формални (по Ницолова 2008 – предикативни и непредикативни (формални). Изключително достойнство на изложението в трета глава е, че основната задача да се определят степените на пълнозначност и на предлоговост става на основата на няколко лингвистични направления – традиционната, функционалната, когнитивната граматика, теорията на семантичните роли. Авторката умело борави с терминологичния апарат на всички тези различни подходи и с анализа на конкретни примери аргументира своите твърдения, свързани с установяване степента на предлогизацията. Въз основа на добре

проучения чуждоезиков опит Л. Ласкова извежда основните показатели за настъпилата лексикализация и установяване на предлогизацията на десубстантивни и деадвербиални предложни изрази в българския език, които са: честотността, правопрпорционална на лексикализацията на компонентите; лексико-семантичните показатели, като десемантизацията, реляционният характер, загубата на предметното значение и абстрактността, конструктивната обусловеност; морфосинтактичните показатели, като морфологичната вариативност, синтактичната проницаемост, прономиналната субституция. Основният извод, до който водят разсъжденията, е, че за наречията основното условие, за да стане компонент на предложен израз е да имат реляционен характер и да могат да присъединяват аргументни изрази с предлог, а за съществителното – освен реляционните възможности, това са десемантизацията и високата абстрактност.

Четвърта глава изяснява структурата на предложните изрази, като се очертават двата модела предложни изрази, присъединени от съществително и наречие (наречие+предлог и предлог+име+предлог). Структурният анализ на предложните изрази е направен на основата на аргументната структура на изречението, и по-специално на семантичните роли на аргументите.

В пета глава се представят паралели между класификационните предложни изрази (за включване, изключване, комитативните) и други лексикални единици, изразяващи релации, като относителни прилагателни за общи отношения (*същ, съответен, друг, сходен* и др.), плаващите квантификатори – *сам, цял* и др. (*заедно с и сам*). Разглеждат се от текстолингвистичен и лингвопрагматичен аспект някои предложни изрази като дискурсни маркери.

За пръв път в нашата лингвистична литература толкова задълбочено и многостранно (семантично, морфологично, синтактично, прагматично) се изследват деадвербиалните комитативни предложни изрази, като са характеризирани 15 такива предложни изрази по определен алгоритъм: вариативност, структура и произход, синтактични и семантични специфики, илюстрация с тълкуване, синонимен ред, примери, ляв и десен израз. Добавени са и 3 нови (*барабар с, вкупом с, воглаве с*) предложни изрази, нерегистрирани досега в българската лингвистична традиция.

Заклучението дава основните изводи, а приложенията показват огромните усилия да се ексцерпира от различни източници (граматичната литература, БулНет, РБЕ) материалът, да се систематизира и статистически да се обработи, като се представи в таблици.

Монографията би спечелила според мене, ако след всяка глава има кратко авторово обобщение на направените наблюдения и анализи.

Изследването на Ласка Ласкова не само отговаря в съдържателно-концептуален и структурно-композиционен план за заемане на академичната длъжност *доцент*, но и показва високата лингвистична компетентност на един учен с големи възможности в различни области на научното познание.

Сред статиите извън темата на дисертационния и хабилитационния труд с най-голяма значимост и приноси моменти за глаголната морфология могат да се отделят изследванията, посветени на българската евиденциална система. Тук се включват статиите, свързани с изследването на различните наративни системи в българския език (свидетелска, презентната, футурната и др.) в различни исторически текстове – № 16, 17, 18, 20, както и специално посветената статия на конклузивните форми (№ 19). Комплексният изследователски подход на Л. Ласкова говори за ерудиран, компетентен и утвърден учен в хуманитаристиката като цяло, а не само в морфологичното познание. Редица изследвания имат интердисциплинарна значимост, защото са свързани и с морфологията, и със синтаксиса (№ 11) или и със семантиката, и с морфологията (№ 10) или и с морфологията, и с текстолингвистиката (№ 3). Социолингвистичният и комуникативен характер на публикация № 21, както и методическата тематика на статия № 22 говорят за многостранната компетентност, възможности и ерудираност на гл. ас. д-р Ласка Ласкова.

6. Заключение

Представените за обсъждане монографии и статии впечатляват не само със своя брой, но и със своята задълбоченост, многоаспектен изследователски поглед, оригиналност, иновативност и утвърждават авторката им със своя професионализъм и перфекционизъм като сериозен учен в областта както на морфологията, така и на лингвистиката и хуманитаристиката въобще. Научноизследователската, преподавателската, организационната и ръководната дейност убедително потвърждават, че д-р Ласка Ангелова Ласкова заслужава да заеме академичната длъжност *доцент* в област на висшето образование *2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Български език – Морфология)*.

30.11.2024 г.

Изготвил становището:

В. Търново

(доц. д-р Верка Сашева Иванова)